

CD KLASSIEK

Muzikaal water

Lully, Rameau & anderen

Jaarlijks worden de tuinen en de parken van het kasteel van Versailles op zomeravonden het decor van een fantastisch klank- en lichtspel. Duizenden komen dan af op die *Les grandes eaux* en ontdekken dat feestelijk schouwspel met zijn vrolijke muziek. Om de meer dan 14.000 spuitmonden te voeden, die zo'n zesduizend kubieke meter per uur de lucht in spuiten, moest een rivier worden omgelegd, een moeras drooggelegd, spaarbekkens en vijvers gegraven, enorme pompen bedacht en vervaardigd, en er diende een leger 'fonteiniers' op de been gebracht om dat alles te onderhouden.

Voor de waterfeesten van 2012 bracht het Belgische muzieklabel Alpha een compilatie uit van eerdere cd's met passende muziek. Het geheel vormt een wandeling door bijna twee eeuwen Franse hofmuziek. Lully en Rameau worden daarbij geflankeerd door hun voorganger aan het hof, Etienne Moulinié (1599-1676), die in dienst was bij de hertog van Orléans, een jongere broer van Lodewijk XIII.

CD KLASSIEK

In de maneschijn

Ludwig van Beethoven

Zelfs toen hij reeds potdoof was, bleef voor Beethoven de piano het belangrijkste instrument van zelfexpressie. De in Zuid-Italië geboren, maar thans in de Verenigde Staten residende pianist Alessio Bax brengt in dit album twee van de sterkste pianostukken van de Duits-Oostenrijkse meester.

Het eerste is de sonate *Hammerklavier* (nummer 29 in Bes majeur, opus 106), gecomponeerd tussen 1817 en 1818. De titel verwijst gewoon naar de moderne piano waarvoor het werk werd gecomponeerd, een instrument dat toen een nieuwheid was.

Met Michel Corrette (1707-1795) belanden we helemaal in de wufte rocoperiode, waarin het overduidelijk is dat het hof volstrekt het contact met het gewone volk is verloren en dat de adel zijn tijd verbeuzelt met luchtig vertier en verkleedpartijen. Heel toepasselijk werd dan ook van Corrette een klein *concerto comique* gekozen. Van Rameau horen we een compilatie uit twee opera's, *Zaïs* en *Zoroastre*.

In *Zaïs* regeert de illusoire conventie die het hofleven in Versailles zo'n doorstoken kaart maakte: een halfgod verkleedt zich als herder om de liefde te winnen van een herderinnetje. Even vals als koningin Marie-Antoinette die een dorpje in het kasteelpark liet optrekken om 'het leven in de natuur' dichterbij te brengen. Het hofleven liep toen op zijn laatste benen. Leuk is wel dat eraan werd gedacht de talrijke werklieden en werksters op hun beurt bij het feest te betrekken door een reeks boerendansen in te lassen. Want de boer, hij ploegde voort. (JC)

Les grandes eaux musicales de Versailles 2012, Etienne Moulinié, Jean-Baptiste Lully, Michel Corrette & Jean-Philippe Rameau, met de medewerking van Le Poème Harmonique, Les Musiciens de Saint-Julien, Capriccio Stravagante Orchestra, Café Zimmermann, Ausonia & Pygmalion, Alpha (distributie Outhere Music), Alpha 956, 22,50 euro.

Beethoven verkende hier de mogelijkheden van het instrument en zette de trends uit voor al zijn navolgers. Zeker het *largo* is beluisteren waard. Het bevat namelijk een fuga en is meteen een knipoog naar de toen nog vergeten Johann Sebastian Bach.

Bax selecteert voor ons ook de pianosonate nummer 14 in Cis mineur, opus 27 nummer 2, alom bekend als de *Mondscheinsonate*. Beethoven bestempelde het als *Sonata quasi una fantasia* (sonate die als fantasie aandoet). De verwijzing naar het maanlicht is onzin en afkomstig van een muziekcriticus. Hoe dan ook, het is een van de populairste werken van de componist die je steeds weer kunt beluisteren in allerlei versies en telkens opnieuw de moeite waard blijkt. (EDS)

Alessio Bax Plays Beethoven, door Alessio Bax (piano), Signum Classics, SIGCD397, 22,50 euro.

BOEK BIJBEL

Verrijzenis begrijpen

Johan Leman

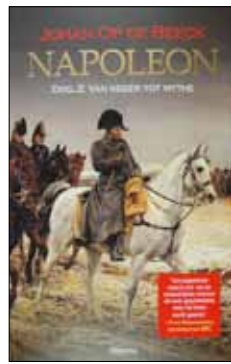

Johan Leman, dominicaan en emeritus hoogleraar sociale en culturele antropologie aan de KU Leuven, werd vooral bekend door zijn inzet voor migranten en racismebestrijding. In *Van totem tot verrezen Heer* analyseert hij vijfduizend jaar geloofsgeschiedenis vanuit een antropologische blik.

BOEK GESCHIEDENIS

Na Waterloo

Johan Op de Beeck

Door de vele herdenkingen van het begin van Wereldoorlog I vergeten we de invloedrijke gebeurtenissen van 1814-1815. Toen stortte het Franse

BOEK SPIRITUALITEIT

De droom van Tiberiade

Broeder Marc

De fraterniteit van Tiberiade is een van de meest ongebruikelijke en tegelijk meest bemoedigende ontwikkelingen in het kerkelijke landschap in ons land. Broeder Marc Piret verzamelde in Lavaux-Sainte-Anne in de provincie Namen jongeren rondom zich, waaruit een nieuwe religieuze gemeenschap ontstond. De door de Kerk erkende fraterniteit, die inmiddels enkele tientallen broeders en zusters telt, huldigt een klassieke vorm van religieus leven, met de nadruk op gebed en op uiterst laagdrempelige vormen van missie.

Zijn doel is proberen te begrijpen hoe het verrijzenisgeloof tot stand kwam, met andere woorden hoe men in het Midden-Oosten evolueerde van de verering van een heilige paal naar de verheerlijking van een dode Messias aan het kruis.

De auteur worstelt met het geloofspunt van de verrijzenis. Hij wil die antropologisch verklaren en koppelt ze aan de rituele maaltijden van de eerste christenen tijdens dewelke Jezus als Levende werd ervaren.

„Het verrijzenisgeloof kan begrepen worden als resulterend uit een complex geheel van gebeurtenissen”, schrijft Leman. „Vandaag focussen op het lege graf is het geheel van processen uit het oog verliezen. Het gaat ook voorbij aan de apocalyptische metafoor. De kern van de zaak, antropologisch gesproken, is dat relatief snel na Jezus' dood enkele van zijn directe volgelingen zo intens en diepgaand Jezus' nabijheid beginnen te erva-

ren, dat ze tot enorm verrassende ondernemingen overgaan. Zo iets gebeurt niet na zulke tragische levensafloop.”

Leman wil de religieuze ervaring van de eerste christenen respecteren en daarom mag je dit boek niet zomaar bestempelen als ongelovig, ook al omschrijft hij de verrijzenis als een mythe. Over een aantal aspecten kun je zeker discussiëren. Zijn verklaring van de term Nazoreërs bijvoorbeeld overtuigt niet. (EDS)

Johan Leman, *Van totem tot verrezen Heer. Een historisch-antropologisch verhaal*, Pelckmans, Kapellen, 2014, 270 blz., 21,50 euro, ISBN 978 90 2897 848 5.

keizerrijk in elkaar, met de Slag bij Waterloo als Napoleons laatste nederlaag. In korte tijd had die zowat het hele Europese bestel veranderd en hervormingen ingevoerd die tot vandaag gelden.

Gewezen journalist en historicus Johan Op de Beeck levert het tweede deel af van zijn indrukwekkende en bijzonder boeiende Napoleonbiografie. Hij start zijn verhaal op het hoogtepunt van Napoleons macht en vertelt de tragische gebeurtenissen van de ondergang van het Franse leger tijdens de catastrofale veldtocht door Rusland, de afzetting van de keizer en zijn verbanning naar Elba, zijn spectaculaire ontsnapping en de definitieve krachtmeting die eindigt op het eiland Sint-Helena.

De auteur schrijft geen hagiografie en probeert te begrijpen

waarom Napoleon niet slaagde, waardoor Europa nog 140 jaar ellende en oorlog moest kennen. Hij stelt vast dat tot vandaag gevaarlijke conflicten de kop blijven opsteken en meer bepaald Rusland met militaire middelen oplossingen wil afdwingen. „Dan moeten we Napoleon niet te snel veroordelen omdat hij inzake vrede en stabiliteit gefaald zou hebben.” (EDS)

Johan Op de Beeck, *Napoleon. Deel 2. Van keizer tot mythe*, Manteau, Antwerpen, 2014, 800 blz., 29,99 euro, ISBN 978 90 2232 997 9.

vooral laaft aan Franse bronnen. Toch spreekt ze ons ook in het Nederlands aan, wellicht door de eenvoud. De fraterniteit heeft veel aandacht voor dieren: bijen, schapen, duiven... De broeders en zusters evangeliseren vaak in het gezelschap van een ezel. „De ezel roept op tot eenvoud en helpt ons om onszelf niet te ernstig te nemen”, zegt de auteur.

„Alles in dit boek is eenvoudig”, schrijft broeder François van Taisé in het voorwoord. „Maar laten we ons niet vergissen in de wijze waarop die eenvoud wordt beleefd.” Het gaat immers om een wijze van leven dat zich richt op de voorzienigheid. (EDS)

Broeder Marc, *Verhaal van een roeping*, Fraterniteit van Tiberiade, 16 euro, kunt u bestellen op volgend adres: Rue du Charnet 20, 5580 Lavaux-Sainte-Anne of via www.tiberiade.be.